

Klingen

1. Aarg.

Klingens Redaktion
Edv. Glæselsvej 1
Tlf. Gth. 1870x

Feb. 1918

Klingen koster 12 Kr.
om Aaret, 2,00 Kr.
enkelt Hefte

No. 5

INDHOLD

Maalet. Af Mogens Lorentzen
Fotografi efter Albert Naur
Dialog. Af —g
Fotografi efter Albert Naur
Fotografi efter Albert Naur
Th. O. Af Leo Swane
Træsnit af Sigurd Swane
Vejen til Helvede. Digt af Johannes Buchholtz
Drømmebilleder. Original Farvelitografi af Albert Naur
Lidt om at tegne. Af Axel Salto
Afsked. Originallitografi af Svend Johansen
Stranden. Digt af Alf Larsen
Originallitografi af Mogens Lorentzen
Ungdom. Digt af Otto Gelsted.
Fotografi efter javanesisk Relief (Boroboudor)
Boroboudor. Af Daniel Hvidt
Notitser
Arnold Bennett om den nye Kunst

MAALET

Man hører ofte ordet opløsning møntet paa nutidens kunst. Intet er mere forkert. Arbejdet paa at naa til maalet er blot fordelt, hver har sin part deri, vor stræben er klar og samlet. Maalet er udsmykningen af de store rum, arbejdet paa de vældige flader, der ikke som et billede kan pilles ned og hænges under ganske forskellige omgivelser, men som altid er ens og gaar fast ind i rummet. Derfor er atelierbilledets tid forbi; billedets ramme er loft og gulv og de to tilstødende vægge.

Vejene i den moderne Kunst løber sammen foran en hvid væg, og først der begynder det egentlige arbejde.

Indtil nu har nogle rendyrket planerne, andre fladen, nogle farven, atter andre kompositionen, bevægelsen, afvejningen af detaljens rene forhold til helheden. Man har derfor paa udstillingerne studset over, at nogle billeder saa ud som brudstykker, andre som kæmpebilleder presset sammen i et mindre format, andre igen kun som farveprøver.

Hvert led er blevet spændt og vejjet; helt ud i laboratorierne er farven, selve materialet, blevet rensat, styrket, bragt op til sin højeste evne. Vejene fører nu hastigere og hastigere frem, det, som ikke duede, er kastet til side, naturalismen f. ex. viste sig ubrugelig.

De faa store opgaver, som de sidste aar har bragt herhjemme, blev givet til de ringeste kunstnere: et par elever af Skovgaard, N. V. Dorph, Oscar Mathiesen. Hvorfor fik Willumsen ikke en stor opgave! hans billeder sprængte kanten, farverne slog som bølger ud over rammerne, hans dimensioner og hans ustanselige kraft viste ham dog som Danmarks klareste og mest pompøse kunstner. Eller Poul Christiansen. Hans Dantebilleder hænger i Faaborgmusæet, friske og pragtfulde, og ens tanker vender atter og atter tilbage til dem.

Mogens Lorentzen.

DIALOG

— Er Rafael og Correggio ikke mere vore uopnaaelige Forbilleder?

— De er det ikke og har aldrig været det. Enhver Tid har sin Kunst, og dens Idealer ligger altid i Fremtiden.

— Var Rafael og Correggio da ikke store Kunstnere?

— Jo, de var maaske de største, der har levet, men deres Kunst er død med dem, som enhver Kunst udaander sit Liv i Kunstværket. For Kunstneren existerer kun det uskabte.

— Kan Kunst da overhovedet sammenlignes?

— Nej. Der existerer kun Kunst og — ikke Kunst. Et Kunstværk har ingen Fejl, og det kan ikke forbedres. Følgelig kan Kunstværker heller ikke sammenlignes. Det er Pedanteri at befatte sig dermed.

— Jeg er Pedant.

— Vær lykkelig derved, uden det kunde De intet lære. Selv de store Kunstnere er Pedanter undtagen i de Øjeblikke, hvor de skaber den store Kunst.

— Der findes altsaa en Forbindelse mellem den store Kunst og Pedanteriet?

— Ja, som mellem Livet og Døden. Ingen har nogensinde oplevet dem samtidig.

—g.

TH. O.

Jeg har af og til i »Berlingske Tidende« læst anmeldelser af Th. O., der har forekommet mig særdeles urimelige. Det urimeligste burde plukkes ud og aftrykkes til oplysning, desværre har jeg forsømt at samle det. Det kan dog være nyttigt at give et eksempel fra de sidste dage. Om maleren Wildes udstilling hedder det bl. a.: »Udstillingen præges på en behagelig måde af, at amtsforvalteren er en dannet mand, der lever under dannede forhold; til hans bedste egenskaber hører desuden hans farve«. Til hans bedste egenskaber hører »desuden« hans farve!

Hvad angår det os, om amtsforvalteren lever under »dannede« forhold? Er det rimeligt at hænge som en slags parantes dertil, at hans farve er god? Vilde det ikke være naturligt at gøre det til hovedsætningen — og hovedsagen — og lade de dannede forhold træde tilbage? Dog ret skal være ret, Th. O. uddyber sagen og forklarer Wildes betydning som kolorist ved at henvise til hans »gode forbilleder, værker af Johan Rohde, Carl Holsøe og Krøyer«. Så er Wilde da at betragte som en dannet elev af disse tre, indbyrdes jo hinanden også så lige mestre! Han maa hermed siges at være sat på sin plads som kunstner, denne karakteristik giver læseren en klar forestilling om hans kunstneriske evner og betydning. Ikke sandt! Fra Holsøe har han fået den lækre smørfarve, fra Johan Rohde den mandige tørhed og fra Krøyer vel noget »furioso« i foredraget. En bemærkning om, at han med smag har »studeret gammel hollandsk og moderne fransk kunst« fuld-
stændiggør billedet af ham.

Men ak, han kan alligevel pakke sammen med både sin smag og dannedhed og studierne i gammelt og nyt og forbillederne og det hele, han er og bliver kun en dilettant, mens der er givet Rohde og Holsøe pladser på Parnasset.

For Th. O. er det en gåde, hvorfor der er kommet et billede af Wilde til galleriet, for mig er det snarere en gåde, hvorfor der ikke er kommet flere. På en udstilling af hans billeder i kunstforeningen for nogle år siden, så man en hel række pasteller af ham — nogle af dem var ogsaa på denne udstilling — der var fortrinlige i farve, form og komposition. Det er kun få, der herhjemme arbejder med pastel, Wilde indtager alene derved en særstilling. I hans interiørbilleder virker farven med den dybe og fyldige sødme, som kun pastellen har, formen er ofte så plastisk skarpt skåren og farveskalaen i sig selv så ejendommelig og udpræget, at de danske maleres ofte og højt priste evne til at male interiører måske har givet sig smukkere udtryk i disse pasteller end i de fleste af deres arbejder, der idelig nævnes.

Jeg kendte kun Wildes kedelige udstillingsbilleder fra de senere år, derfor var det mig, og jeg ved ogsaa mange andre en overraskelse at se disse fortrinlige pasteller; han har med dem gjort en ganske personlig indsats, og det er flovt for Th. O., at han ikke ved det eller kan se det.

Drejede det sig nu kun om en enkelt vildledende anmeldelse af Wildes arbejder, så var der endnu ingen grund til antikritik, det er ikke målet med disse par linjer at gendrive en stupid kritik af Wildes malerkunst, men derimod at fremdrage et eksempel på en tilsyneladende saglig, i virkeligheden ganske dilettantisk kritik. Dertil tror jeg, at det citerede er velegnet.

Kritik af kritik er en kilden sag, det bliver let indviklet, og til syvende og sidst håber vi alle, at kunstnerne retter sig efter det ofte udtalte ord: Gør dit arbejde, glæd dig om nogen forstår det og giv pokker i den, der ikke kan se dets værdi. Engang imellem kan det dog måske være nyttigt, at et konkret eksempel drages frem.

Der er allerede tidligere i »Klingen« fra anden side sagt hårde ord om presse-kritiken, udtryk for den foragt, og man kan vel sige berettigede foragt, de fleste kunstnere vistnok nærer for det meste af den kritik, der i øjeblikket skrives herhjemme. Jeg tror ikke, at kritik af den art, der her er blevet citeret, er egnet til at svække denne ringeagt.

Leo Swane.

VEJEN TIL HELVEDE

En lille graa Krik,
en gammel mager Hyp
paa fire skæve Ben,
Hovene som Østersskaller
flade, frønnede, riflede,
Ryggen nedadbuet
som en slatten Tøjsnor,
hvorpaa Hestedæknet —
denne usle vaade Las —
hang til Tørring.
Saadan var Hesten.

En sort elendig Droske
eller Æske eller Kiste
med klæbrige Hynder,
duftende af Armhulesved,
fyldt af tunge Lopper.
Ottekantede Hjul,
der rasler som Benradskæber.
Se det var Vognen,
der fulgte Hesten,
den lille graa Krik,
som en ond Skæbne.

En tyk forædt Kusk
— et Ølfad paa Ben —
med Pisk i sin Haand
og Træbunder i Støvlerne.
Næsen som en Agurk,
dog mere blaa end grøn.
En tyk Cigar i Kæften.
Der har Du Kusken,
som sad paa Bukken
med Pisken i Haanden.
Hjerte havde han ikke.

Graavejr og Rusk
foran paa Vesterbro.
Klokken en Kvart i tolv.
Folk var smidt ud allevegne.
Hej, gamle Lazaron,
luk for Din Kiste op,
kør os til Helvede!
Ind steg tre Mennesker
eller Natteravne eller Bisser.
De to var Hunner.
Alle var de drukne.

Du ser, tykke Kusk,
en fedtet Tegnebog.
Den er til Dig.
Hvis du kører os til Helvede.
Fire Tiere rummer den,
vi fik ikke brugt dem,
mig og mine Damer,
før der blev lukket.
Kør nu Dit Asen,
kør til hede Helvede,
men først til Langelinie!

Blir det da aldrig Nat?
tænkte den graa Krik.
Blir det da aldrig Nat?
Pisqueslag traf den ustandseligt.
Det er retfærdig Straf,
Straf for min Alderdom,
tænkte den lille Hyp,
lagde sig bedre frem
Havre fik den aldrig.
Kusken hev i dens Bidsel.
Fyrre Kroner er mange.

Blir det da aldrig Nat?
Kommer jeg aldrig hjem?
Løs er min Baghovssko.
Nu er vi jo paa Langelinie.
Kør til Alleenberg!
Der ligger Helvede!
Løb nu din gamle Krik,
løb, dit fordømte Dyr!
Saadan skreg Bisserne.
Kusken vendte Vognen.
Han var Hestens Vorherre.

Atter paa Vesterbro,
hvis Sol gaar aldrig ned.
Der faldt den lille Krik
lige ud for Frihedsstøtten.
Ned steg den tykke Kusk,
vred sine Hænder,
rusked dens Hoved op,
sparked den slunkne Bug.
Hvad skulde han gøre?
Han bad om Forladelse
hos Herskabet i Vognen.

Saa kom den gode Nat
til den lille graa Hyp.
Den gode lange Nat.
Men nu de stakkels efterlevende?
Hvem ynker Kusken,
som misted en Formue?
Hvem ynker Damerne,
(hvis Odeur var som Kager)?
De frøs deres Lægge.
Hvem ynker Herren,
den meget spendable?
Han naaede aldrig Helvede.

Johannes Buchholtz.

LIDT OM AT TEGNE

Klingens fornemste Opgave er at vække Interesse for grafisk Kunst — baade hos Publikum og hos Kunstnerne. At her ligger en Opgave, viste den Udstilling, Grafisk Kunstnersamfund for nogen Tid siden afholdt i Kunstindustrimusæet. Her udstillede næsten alle de Kunstnere herhjemme, som sysler med Træsnit og Radering — naar jeg taler om at tegne, mener jeg Tegning i udvidet Forstand, omfattende enhver Form for grafisk Kunst — undtagen de 5 eller 6, som virkelig kan præstere noget værdifuldt paa disse Omraader. Man konstaterede med Forbavselse, at Wilumsen, Poul Christiansen, Johannes Larsen, Hartmann, Jerichau og Naur bl. a. ikke var med; men hvad skal vi med en omfattende Udstilling af dansk grafisk Kunst, hvor ingen af disse er repræsenteret, og hvad er overhovedet Grafisk Kunstnersamfunds Berettigelse, naar den ihærdigt dyrker et saa jammerligt Lavmaal. Udstillingen havde en ypperlig Presse, men nok herom. Jeg omtaler Sagen, fordi saa mange unge Kunstnere deltog, og disse vil jeg give et kammeratligt Raad. Dette maa ikke opfattes som Vigtigmageri, jeg trænger selv til Sporer i Siden: Opgiv de svenske Imitationer. Svenskerne er overordentlig drevne som Træskærere f. Eks., men gennemgaaende Manierister. Brunius nye Bog, der er beklagelig grim i sit boglige Udstyr, viser til Evidens med hvilken Varsomhed man skal omgaaes den farlige Træskærerkunst, der saa let indbyder til Godtkøbsvirkninger. Opgiv den lede Jugendstil, som de opdukkende Tidsskrifter saa henrykt adopterer; disse Pierretter og banale Adam og Eva'er.

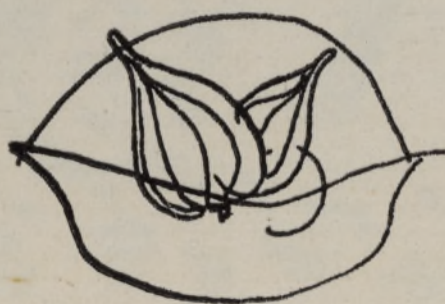
Gør din Smag ædel ved at studere Giovanni Bellinis Tegninger eller persiske Miniaturer. Tag fordomsfrit det gode, hvor du finder det, lær af Tobakstræsnit, Avisclichéer, Børnetegninger og Dæhnfeldts Blomsterplakater, hvadsomhelst, kun ikke af middelmaadige professionelle Kunstnere. Gaa paa etnografisk Museum og lær at tegne Ornamenter af de primitive Naturfolk. Se paa Marc Antons Stik efter Rafael, Mantegnas Kobberstik, Callots Raderinger, Daumiers Litografier og Ingres' Tegninger. Gaa i Zoologisk Have og forsøg at tegne Hjortenes fine Klove og de vilde Rovdyr. Dyrk Anatomi (gaa til Bokseundervisning) og uddan din Rumfornemmelse ved Perspektivens Hjælp; se kun hvor vidunderligt Skyggen af en Flagstang kan løbe hen over en kraftig Gesims paa et Hus og udfolde Profilen i et fint markeret Snit; hvor kan det være langt smukkere at lade de plastiske Genstande ledsage af deres Skygebillede som en Dobbeltgænger i Stedet for at gøre Skyggen til noget mørkt Krimskrams bagved. Rigtigt anvendt kan der drages store Skønhedsværdier af Perspektiven, som paa Akademiet med stor Urette foragtes af Eleverne. Tegn Cirkler og Trekkanter og komponer Billeder ind i dem.

Gaa i Skole hos de Bedste og stil dig de højeste Maal. Glem Bøgelunds Smagsfordærvelse og Valdemar Andersens Letbenethed. Verden ligger større og rigere udenom. Se dig om!

At tegne er en Kunst, der er ved at gaa komplet i Glemme herhjemme. Kunstnerne ridser maaske op paa en Lap Papir Skelettet i en Komposition, maaske en Modelfigur til et Billede. Tegningen er Midlet, ikke Maalet. Ingen trænger mere ind i de vanskelige Raderetekniker for gennem Fordybelse i de underlige Processer langsomt at presse Pladen op til sin yderste Ydeevne. Ingen ved, at dette paa den vidunderligste Maade gaar Haand i Haand med Maleriet, at de forskellige Materialer befrugter hinanden. Har man fulgt en Aquatintaplade gennem en halv Snes Forvandlinger, har man set, at den bliver mer og mer fyldig og samlet for hver ny Ætsning, ved man, hvilken rig og nuanceret stofflig Virkning man kan opnaa ved at blive ved; man erfarer, at et Billede altid kan blive bedre; man lærer ogsaa at foragte den lykkeligt fødte Virkning til Fordel for det gennemprøvede, under skiftende Stemninger skabte, heltud tilegnede Resultat. Dette er Arbejdsdagens Lov, de jævne, farveløse Dage, der befinger, at man en Gang blomstrer ud i lykkelig Harmoni, hvor alt lykkes straks med Lethed.

De helt unge Kunstnere er begyndt at lave Træsnit og Litografier — ligesom de modellerer og laver Lertøj — dette er ikke tilfældigt, men et glædeligt Tidens Tegn; maatte de nu finde nogen Støtte og Forstaaelse paa Akademiet, der saa haardnakket marcherer ude af Trit. Maatte Professorerne indse, at de belaster Eleverne med ligegyldige Lærdomme og maatte disse indse, at de kun behøver Enighed og Fællesoptræden for at sætte de Reforme igennem, der saa pinligt tiltrænges. At det dog endnu ikke er gaaet op for dem, at deres Professorer overhovedet ikke er i Stand til at tegne en nøgen Figur, men erstatter den manglende Kunnen med Smagsmaleri. At være ung Kunstner i 1918 kræver mere Rygrad og mere teknisk Færdighed end Akademiets Autoriteter er tilbøjelige til at mene. De unge Malere gaar ikke længer ud og snapper smaa Landskabsstemninger; de har nu gjort sig fri af de sidste Aartiers utaalelige Indsnævring af Kunstens Opgaver og Maal og er traadt frem som helt rundt arbejdende Kunstnere, for hvem ethvert Materiale er anvendeligt til det fulde Arbejde i Kunstens Tjeneste.

Axel Salto.

Svend Johansen *Christus*

STRANDEN

Her sprang vi som smaabørn paa sandet
efter havet som vokste og veg,
og vi smilte vellystigt naar vandet
til høit op paa læggerne steg.

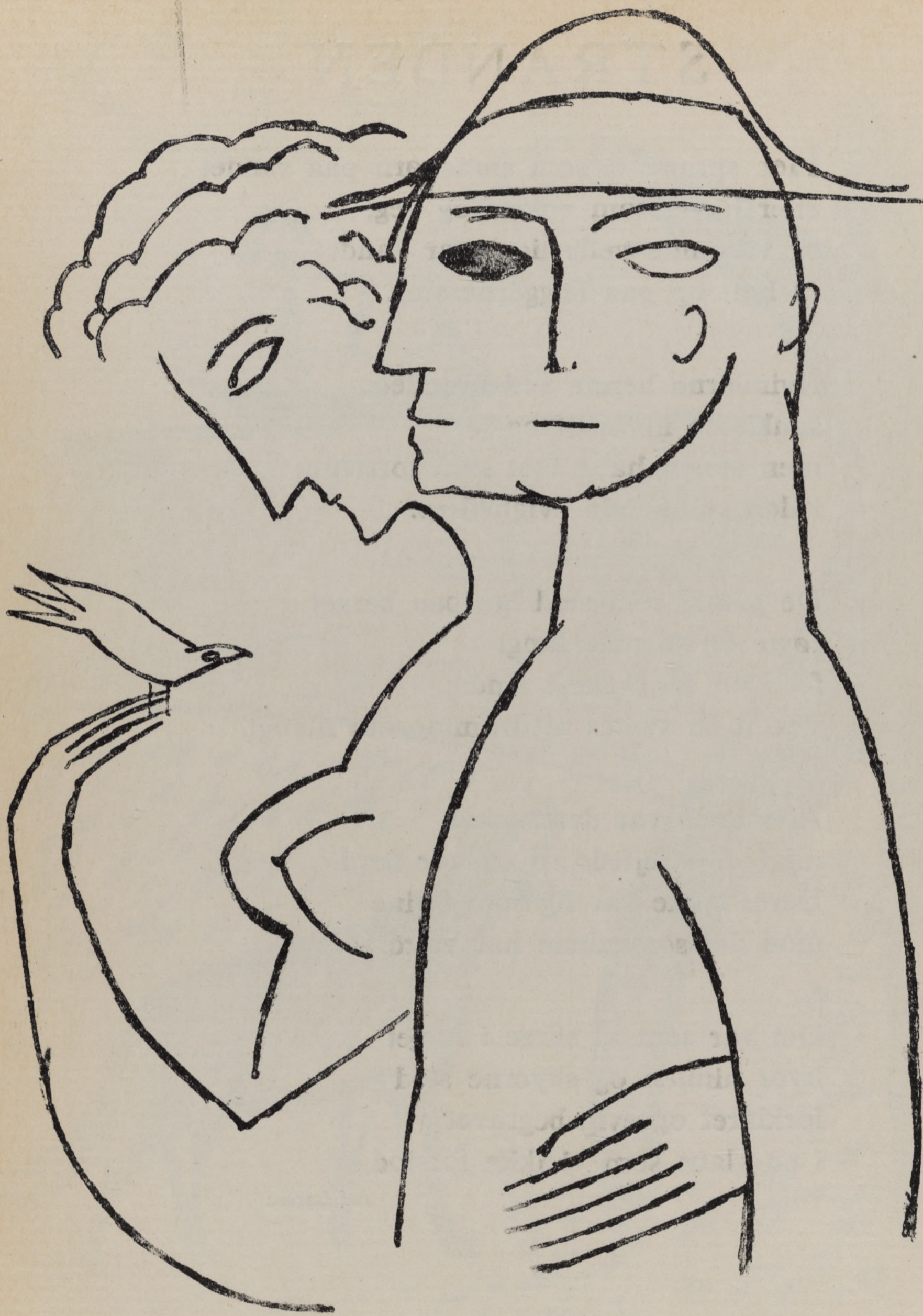
Kvinderne henne ved brønden
snakkede høimælt og lo,
men støien hang blot som forstenet
i den skinnende evighedsro.

De gamle som stod bortpaa berget
røgte og stirrede langt
foruden en tanke i sindet,
skjønt de syntes at drømme om mangt.

Alvidende var deres øine
naar de strejfede os og vor færd.
Deres sjæle var ligesom fløine
mod det som alene har værd.

Det var som at stirre i havet
hvor himlen og skyerne stod
forklaret og evig begravet
i en glans som vi ikke forstod.

Alf Larsen

UNGDOM

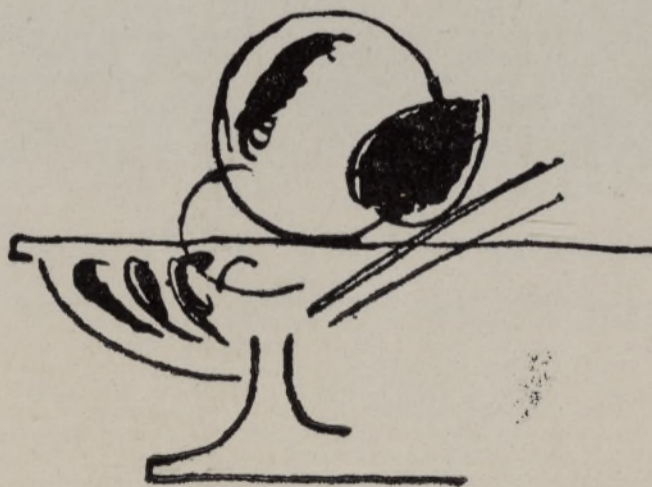
O, dengang vi var unge, næsten Dreng
og endnu ikke Slaver af Tobak
og ikke gik til Piger eller drak
og ikke havde solgt vor Sjæl for Penge.

Vi holdt af Stjerner, Løvetand i Fnug,
af Skumringsskæret i den vaade Gade,
af Lygterne, hvis Blus er Valmublade,
de sølvgraa Marker, Maaneskin og Dug.

En Uro ulmed i det Ubevidste,
et Mørke, der begærede at mættes,
en Længsel efter helt at sammenflettes
med Nattens Skyggespil af nøgne Kviste.

Men under Drømmen laa en Ild af Drifter,
en Verdensbrand paa Lur i Sjælens Rifter.

Otto Gelsted.

BOROBODOR

Jeg skal gøre opmærksom paa den Samling Fotografier efter javanesiske Skulptur, der findes paa Etnografisk Musæum, og hvoraf Klíngen her bringer en Prøve. Det er Afbildninger af Budhafigurer og Basrelieffer fra Templet Boroboudor paa Java.

Dette Tempel, der længe laa upaaagtet hen, er nu fuldstændig restaureret af Høllænderne. Det er et uhyre Komplex, bygget i det 10.—11. Aarhundrede, udsmykket med ca. 300 Budhastatuer og omtrent 2000 Relieffer, som viser Paavirkning dels fra kinesisk, dels fra gammel græsk Kunst.

Disse Skulpturer staar ved deres primitive sensuelle indtrængende Opfattelse af det menneskelige Legeme ved deres Stilsølelse og vidunderlige Bevaring af den dekorative Enhed i nøje Forbindelse med Bestræbelser, der er oppe i den moderne Billedhuggerkunst.

Daniel Hvidt.

Fra Paris. »Teatre du vieux colombier«, der arbejder i Traad med den nyeste Kunst, har genoptaget sin Virksomhed, der har ligget stille under Krigen, med Afholdelse af Koncerter og Konferencer. Guillaume Apollinaire holdt nylig et opsigtsvækkende Foredrag om »L'esprit nouveau« med Oplæsning af Arbejder af Paul Fort og Blaise Cendrars. Senere Musik af Erik Satie og Stavinsky.

Tilsendt: Der Sturm, Hefte 10. Berlin W, Potsdammer Strasse 139.

Le petit messenger, Nr. 53. 38 rue de Turin VIII.

»Klíngen« udkommer den 5. i hver Maaned og koster 12 Kr. om Aaret, 2,00 Kr. enkelt Hefte. Udgiver: Axel Salto. Redaktion: Axel Salto og Poul Uttenreitter. Redaktionens Adresse: Edv. Glæsselsvej 1, Kbhvn. F., Telf.: Godth. 1870x. Trykkeri og Ekspedition: Cato's lit. Etabl. Telf. 4328. Abonnement tegnes paa Redaktionen og i Ekspeditionen; desuden modtager alle Landets Boghandlere Bestilling paa Bladet.

